

Technische vragen aan het college

Onderwerp: Juridisch kader Programma LGDG en verhouding met Omgevingsvisie/Omgevingsplannen

Datum: 30 september 2025

Indiener: Louis Koppel fractie HELDER Noordwijk

Inleiding

Het Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport (LGDG) is de opvolger van de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). Onder de oude Wet ruimtelijke ordening konden de vijf Greenportgemeenten gezamenlijk een structuurvisie vaststellen. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (per 1 januari 2024) is dat instrument vervallen.

De gemeenten hebben er vrijwillig voor gekozen om nu een gezamenlijk programma vast te stellen. Het LGDG bevat de hoofdlijnen en ambities voor het landelijk gebied (bollengrond, natuur, recreatie, energietransitie) en wordt vastgesteld door de colleges van B&W. Het betreft dus een **collegebevoegdheid**. Het programma is **zelfbindend voor de colleges**, maar bindt de gemeenteraad en inwoners niet rechtstreeks.

De gemeenteraad heeft daarentegen de bevoegdheid om zowel de **Omgevingsvisie** als de **Omgevingsplannen** vast te stellen. Dit kan leiden tot spanningen, bijvoorbeeld wanneer een omgevingsplan of de visie ruimte biedt voor functies die in het LGDG zijn uitgesloten. Daarbij speelt ook de **adviesrechtlijst** een cruciale rol: onderwerpen die daarop staan moeten alsnog aan de raad worden voorgelegd.

Casus

Stel: in het Programma LGDG wordt uitgesloten dat er tijdelijke huisvesting, zoals *tiny houses*, in het buitengebied komt. Tegelijk benoemt de gemeentelijke Omgevingsvisie dat er wél ruimte is voor tijdelijke woonvormen. Een initiatiefnemer dient een aanvraag in voor een omgevingsvergunning voor *tiny houses* in het buitengebied.

Volgens het programma zou het college deze aanvraag moeten afwijzen, omdat het college gebonden is aan het LGDG. Tegelijkertijd staat in de **adviesrechtlijst** dat (tijdelijk) wonen in het buitengebied aan de raad moet worden voorgelegd. Er is jurisprudentie die bevestigt dat een college, óók bij voorgenomen afwijzing, de aanvraag toch aan de raad moet voorleggen als het onderwerp op de adviesrechtlijst staat. De vraag is dan: wat betekent het bindende advies van de raad in zo'n situatie, en hoe verhoudt zich dat tot de zelfbinding van het college aan het programma?

Vragen

1. Is bovenstaande samenvatting juist, en deelt het college de lezing dat het Programma LGDG de Intergemeentelijke Structuurvisie vervangt omdat dit instrument onder de Omgevingswet niet langer bestaat, én dat het programma een vrijwillige keuze is en geen wettelijke verplichting?
2. Hoe borgt het college dat het Programma LGDG niet in strijd komt met de gemeentelijke Omgevingsvisie, die door de raad wordt vastgesteld?
3. Hoe gaat het college om met de situatie dat een door de raad vastgesteld **Omgevingsplan** contrair kan zijn aan het LGDG, terwijl het college wél gebonden is aan dat programma?

4. Als er spanning ontstaat tussen programma (collegebevoegdheid), omgevingsvisie of omgevingsplannen (raadsbevoegdheid), hoe wordt dit opgelost en welke rol behoudt de raad hierin?
5. In situaties waarin het Programma LGDG keuzes uitsluit (bijvoorbeeld geen tijdelijke huisvesting in het buitengebied), maar de gemeentelijke Omgevingsvisie juist ruimte biedt en het onderwerp bovendien voorkomt op de adviesrechtlijst:
 - Bevestigt het college dat de aanvraag dan, ondanks een college-afwijzing, tóch aan de raad moet worden voorgelegd volgens de adviesrechtlijst?
 - Wat houdt in dat geval het **bindende advies** van de raad in, gezien het college gebonden is aan zijn eigen programma?
 - Hoe voorkomt het college in zulke casussen dat er een bestuurlijke patstelling ontstaat tussen raad en college?